

Erdoğan Dejavu Yaşıyor

ABD Başkanı Joe Biden, daha önceki ABD Başkanlarının aksine bu yıl 24 Nisan tarihinde, Osmanlı döneminde yaşandığı iddia edilen 1915 olayları ile ilgili “soykırım” ifadesini kullandı. ABD tarafından bu açıklama yapılırken Türkiye tarafında bir sessizlik hâkimdi. Zira Beyaz Saray’dan yapılan açıklamaya Beştepe’deki Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nden cevap verilmesi gerekirken Dışişleri Bakanlığı tarafından bir kınama açıklaması yayınladı. Kınama açıklamasında “**ABD Başkanı’nın radikal Ermeni çevreleri ile Türkiye karşıtı grupların baskısı altında 24 Nisan tarihinde yaptığı 1915 olaylarına dair açıklamayı kabul etmiyor ve en şiddetli şekilde telin ediyoruz.**” denildi.

Normalde “soykırım” meselesi Cumhurbaşkanı Erdoğan’a iç siyaset açısından çok iyi bir fırsat sunuyor. Çünkü muhalefet partileri dahil Türkiye kamuoyunun ağırlıklı kesimi bu konuda Erdoğan’dan farklı düşünmüyor. Yani tüm kamuoyu ABD ve Batı’nın bu sözde “soykırım” iddiasını yalanlıyor, kabul etmiyor ve reddediyor. Sadece HDP ve liberal azınlık kesimin bu konuda ABD ve Batı’nın sözcülüğünü yapmış olması da çok hesaba katılacak bir ağırlık arz etmiyor. Peki durum böyleyken iç politikada popülizmden beslenen Cumhurbaşkanı Erdoğan bu fırsatı niçin değerlendirmedir? Normalde Erdoğan’ın siyasi geçmişi ve tecrübelerimiz onun bu fırsatı değerlendirmesi gerektiğini bize söylüyor ama öyle yapmadı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Biden’in 24 Nisan Cumartesi günü yaptığı açıklamaya ancak 26 Nisan Pazartesi günü basın toplantısında yaptığı cılız bir açıklama ile cevap verdi. Ancak daha öncesinde yani 22 Nisan’da ABD Başkanı Biden’in daveti ile katıldığı İklim Zirvesinde video konferans ile konuştu. Bu konuşmasında iki gün sonra 1915 olayları ile ilgili “soykırım” ifadesini kullanacağını bildiği halde Biden’e güzellemeler yaptı. İklim değişikliği ile mücadele konusunda Biden’in çabalarını takdir ile karşıladığı söyledi. Peşinden önce Beyaz Saray sonra Beştepe’den Biden ile Erdoğan’ın 23 Nisan Cuma günü bir telefon görüşmesi yaptıklarını duyurdu. Bu görüşmede Biden’in Erdoğan’a “soykırım” ifadesini kullanacağını söylediği ifade edildi. Hal böyle iken Cumhurbaşkanı Erdoğan, Beyaz Saray’ın 24 Nisan’da yaptığı “Soykırım” açıklamasını beklemeden güçlü bir çıkış yapmak yerine Türkiye Ermenileri Patriği Sahak Maşalyan’a mektup yazarak Birinci Dünya Savaşı’nda yitirilen Ermenileri saygıyla andığını, yakınlarının acılarını paylaştığını söyledi ve Maşalyan’a muhabbetlerini ilettiler.

Bu durum bize bundan tam 5 yıl önceyi hatırlatıyor. 5 yıl önce bu dönemlerde de Cumhurbaşkanı Erdoğan ABD ile ilişkilerde zor ve kendisi açısından sıkıntılı riskli bir süreç yaşamıştı. Yani Erdoğan bugün aslında Biden ile dejavu yaşıyor. Tam 5 yıl önce 29-31 Mart 2016 tarihleri arasında Washington’da yapılan “Nükleer Zirve”ye katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan, o tarihlerde Obama’nın kendisine randevu verip vermeyeceği konusu ile çok gündem olmuştu. Obama Türkiye tarafının ısrarlı talebini geri çevirmedi ve kısa süreli o meşhur kırmızı oda görüşmesi gerçekleşti. Obama o

görüşmede Türkiye'den istediği her şeyi aldı. Zira ABD Suriye meselesinde Türkiye'den Rusya ile birlikte çalışmasını, IŞİD ile mücadele adı altında Suriye'deki devrimci gurupları istismar etmesini istemişti. Bu istekler jet krizi sonrası Türkiye'nin Rusya ile normalleşmesini gerektirdi ve normalleşme oldu. Türkiye Rusya ile birlikte Esed rejimi lehine çalışmaya başladı. Yine Türkiye Amerikan Çözüm Planının hayata geçmesi için IŞİD ile mücadele adı altında Suriye'deki gurupları devşirdi ve kandırdı. Gurupların Suriye rejimine karşı oluşturdukları ortak harekât operasyonlarını durdurdu. Diğer taraftan Mavi Marmara sonrası işgalci Yahudi varlığı ile bozulan ilişkiler de bu görüşme sonrasında Obama'nın arabuluculuğu ile düzeldi ve normalleşme sağlandı. O gün Obama'nın bütün bu isteklerini karşılıksız kabul eden Erdoğan bunu biraz daha iktidarda kalma, koltuğunu kaybetmemek için yaptı. Zira o dönem iç politika da Fetullah Gülen gurubuna yönelik verdiği mücadelede henüz 15 Temmuz yaşanmamış ve uluslararası alanda bu çatışmaya meşruiyet oluşmamıştı. O dönem iç politik çatışmalarla iyice yorulan, AB tarafından da baskı gören Erdoğan'a Obama isteklerini yerine getirmesi karşılığında yeniden can suyu oldu.

Gelelim bugüne; Cumhurbaşkanı Erdoğan pandemi ile daha da derinleşen ekonomik kriz ile mücadele ediyor ve çıkış yolu da bulamıyor. Muhalefetin siyasi baskıları karşısında da iyice puan kaybeden Erdoğan için 2023 seçimleri garanti gözüküyor ve hatta anketler Cumhur İttifakı'nın seçimleri kaybedeceğini açıkça söylüyorlar. Trump döneminde ABD'de açılan Halkbank Davası iktidarın ayrı bir yumuşak karnı... Ve en önemlisi Yeni ABD yönetiminin Rusya ve Çin'i baskılama politikasında Türkiye'den istediği şey çok açık. S400'ler kullanılmayacak, Rusya ve Çin ile ilişkilere mesafe konulacak ve ABD'nin baskılama politikasına açık destek verilecek. Mısır ile normalleşme süreci hızlandırılacak, zira Filistin meselesinde ABD'nin iki devletli çözüm planının bir ayağında Türkiye varsa diğer ayağında Mısır var. ABD tüm bu süreçleri kendi istediği doğrultuda yürütmesini adımlarını buna göre atmasını Türkiye'den istiyor. 14 Haziran 2021'de Bürüksel'de düzenlenecek NATO toplantısında 5 yıl önce Washington'daki Obama-Erdoğan görüşmesinin benzeri bir Biden-Erdoğan görüşmesi olabilir. Zira Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bugün Biden ile ısrarlı görüşme isteği bize 5 yıl önce Obama'dan ısrarlı randevu talebini hatırlatıyor. İşte Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Beyaz Saray'dan yapılan "soykırım" açıklamasına gecikmeli ve cılız cevap vermesinin nedeni budur. Ve bu durum Türkiye gibi bir ülkenin başında olan, Müslümanların desteğini ve oyunu almış birisi için zilletir, Müslümanlar için ise acı bir durumdur.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Mahmut KAR